

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ สัจธรรมๆ สิ่งที่สัจธรรมไม่มีกาลไม่มีเวลา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราสวดมนต์ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เรียกสร้อยสัตว์ทั้งหลายมาดูแลธรรม เรียกสร้อยสัตว์ทั้งหลายมาดูแลธรรม

แต่ตอนนี้เรียกสร้อยสัตว์ทั้งหลายมาดูแลกิเลส เรียกสร้อยสัตว์ทั้งหลายมาดูแลความทุกข์ความยาก เรียกสร้อยสัตว์ทั้งหลายมาดูแลน้ำตา น้ำตาจะท่วมทางจงกรม

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าพระพุทธรูปศาสนาไม่มีสัจจะไม่มีความจริง มันไม่ยืนยงคงมา ๒,๕๐๐ กว่าปี

แล้วถ้าเป็นลัทธิศาสนาอื่นๆ ในทางประวัติศาสตร์ ถ้าเขาวิเคราะห์วิจัยแล้ว มันไปจากพระพุทธรูปศาสนาทั้งสิ้น มันไปจากพระพุทธรูปศาสนานี้แหละ แต่เขาไปดัดแปลงของเขาให้เป็นลัทธิความเชื่อของเขา แต่ความจริงก็ไปจากพระพุทธรูปศาสนานี้แหละ พระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาแห่งวิทยาศาสตร์ พระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาพุทธะ พระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาต้องให้มีการพิสูจน์ พระพุทธรูปศาสนา นี้พระพุทธรูปศาสนามันยิ่งใหญ่

มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม มันกำลังจะเข้าพรรษา เขาก็ประคองๆ กันไป พยายามกระตุ้นให้พวกเราชาวพุทธๆ ให้เข้าใกล้พระพุทธรูปศาสนา

เวลาเข้าใกล้พระพุทธรูปศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธรูปศาสนาให้ไปทำบุญข้างบ้านนะ วัดข้างบ้านๆ นะ วัดที่ไหนที่ข้างบ้านให้เราไปทำบุญ ถ้าเราทำไม่ได้เพราะเราใกล้ชิด เราไปเห็นความประพฤติของพระเถระนั้น เราก็ระลึกถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เวลาเราจะทำบุญกุศลของเรา เรายะลึกถึงรัตนตรัยของเรา เรายะลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พระอริยสงฆ์ต่างๆ ท่านปฏิบัติขึ้นมาจนจิตใจท่านเป็นธรรม

ถ้าเราไม่มีที่จะทำบุญ เราก็ทำอย่างนั้น ให้นึกถึงพระพุทธเจ้า ให้นึกถึงสังฆกรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ให้นึกถึงพระสาวก พระโมคคัลลานะ อัครสาวก เบื้องซ้ายและเบื้องขวา ที่ทำบุญกุศลขึ้นมาได้เป็นหลักชัยของเรา เป็นรัตนตรัยของเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเผยแพร่ธรรมส่งต่อกันมาเป็นรุ่นๆ ขึ้นมา

ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบริณพพานไป สงฆ์ไม่เคยขาดจากโลก ถ้าสงฆ์ที่ขาดจากโลกมันจะบวชพระไม่ได้

เวลาบวชพระขึ้นมา พระ ๑๐ องค์ ญัตติขึ้นมา ยกจากฆราวาสให้มาเป็นพระๆ เป็นพระเป็นผู้ที่ศึกษาทรงจำธรรมวินัยต่อเนื่องกันมา แล้วถ้ามีผู้ที่มีบุญกุศล ผู้มีบุญกุศลพยายามชวนชวนประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริง เห็นไหม

เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงจำธรรมวินัยไว้ เราถนอมรักษากันมา เวลาเขาค้าโพธิ์ๆ ค้าโพธิ์เพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา เวลาศึกษาๆ มาศึกษาเพื่อให้ความรู้ ถ้ามีความรู้ ความรู้ในหัวใจของตนใจ ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่มีบุญ มันจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม

มันมีแต่ชื่อ มันมีแต่ยี่ห้อ แต่มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา เพราะมันไม่เป็นความจริงขึ้นมา เราถึงได้ทุกข์ได้ยากกันอยู่นี้ไง

แต่เราเป็นคนมีบุญ เราเป็นคนมีบุญเพราะอะไร เพราะเราใส่ใจ การใส่ใจ การชวนชวน การกระทำ นี่เป็นคนที่มีความรู้ คนที่ไม่มีความรู้เขาไม่ใส่ใจ เขาไม่ชวนชวนของเขา เขาไม่ใส่ใจ ไม่ชวนชวนของเขา เขาจะไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเขา เขาว่าเขาเป็นคนมีความสุข เขาว่าเขาเป็นคนที่มีทรัพย์สมบัติ เขาว่าเขาเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา

คนที่มีอำนาจวาสนาก็มีอำนาจวาสนาเพราะได้เกิดเป็นมนุษย์ พอได้เกิดเป็นมนุษย์มีกฎหมายคุ้มครอง เพราะได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นผู้มีสติปัญญา มีสติปัญญา สติปัญญาไปใช้เอาทางโลก ไปใช้ในชีวิตรอบๆ นี้

แต่สิ่งที่ได้มาได้มาๆ มันได้มาด้วยบุญกุศลนะ ได้มาด้วยการกระทำที่ดีงามขึ้นมา ถ้าได้การกระทำที่ดีงาม เราใส่ใจ เรามีการกระทำขึ้นมา เราจะแสวงหาความจริงในใจของเรา

เราอุทิศสำหรับประพฤติปฏิบัติ เราเสียสละมา เสียสละบ้านเรือน เสียสละครอบครัวทั้งไว้ที่บ้าน แล้วเราอุทิศสำหรับชวนชวามมา ถ้าเราชวนชวามมา เรามาแล้วเราเอาหัวใจไว้ในร่างกายนี้ เราเอาหัวใจไว้ในปัจจุบันนี้ เราหายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็ภา เพื่อสติเพื่อปัญญาของเรา เพื่อสติปัญญาของเรา เห็นไหม

คนดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ทั้งพระเจ้าสุทโธทนะ ทั้งนางพิมพา ทั้งสามเณรรักษาไว้ที่ราชวัง แล้วท่านมาชวนชวามอยู่ ๖ ปี ท่านจะมาประพฤติปฏิบัติ ท่านกระทำของท่าน ท่านทำเพื่อประโยชน์กับท่าน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะเอาความจริง เอาจริงเอาจังของเรา ตอนนี้สิ่งใดที่เป็นบ้านเป็นเรือนของเรา เป็นตระกูลของเรา เอาไว้ที่บ้านนั้น แล้วเราพยายามชวนชวามของเรา เราพยายามทำความจริงของเรา เราปลุกปลอบหัวใจของเราขึ้นมา มันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ

บุญกิริยาวัตถุ คนนอนสบาย นอนดีแปลก เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านอนสี่เหลี่ยม มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงตาท่านบอกว่านอนเหมือนคนตาย

คนตายมันไม่มีสติไม่มีปัญญา ถ้าเราจะกิน เราจะนอน เราก็มีสติปัญญา บุญกิริยาวัตถุจะนอนสบาย จะกินสบาย จะอยู่สบายก็แล้วแต่ เราไปวัดไปวาเราจะไปบังคับตัวเราเอง เราเป็นผู้ที่เสียสละ

การเสียสละสิ่งนี้มันก็เป็นบุญกุศลแล้ว บุญกิริยาวัตถุ เราจะทำอย่างไรก็ได้ตามความสะดวกสบายของเรา เราจะทำอย่างไรก็ได้ตามแต่กิเลสมันบงการ เรามาสำรวจระวัง เรามาใช้สติปัญญาใคร่ครวญดูหัวใจของเราเพื่อหาประโยชน์กับเราไป

แล้วเรามาใคร่ครวญดูหัวใจของเราแล้วดูเจอไหมละ

มันไปเจอแต่มารนะ ไปเจอแต่ไฟสามกอง โทสะคตินา โมหะคตินา โลภะคตินา ไปโดนความโลภ ความโกรธ ความหลง หลงในอะไร หลงในมรรคผลนิพพาน อยากจะประพฤติปฏิบัติได้มรรคผลๆ

ไม่ต้องไปหลงไปไหล มรรคผลนิพพานเป็นสัจจะเป็นความจริงอยู่แล้ว เพียงแต่เราค้นหาไม่ได้ เราไม่มีเครื่องมือเข้าไปไง

ดูสิ เวลาของที่เป็นความร้อน เวลาเขาตีเหล็กๆ เหล็กในเตาหลอมเขาต้องมีคีมเข้าไปคิบนั่นออกมา นี่ก็เหมือนกัน หัวใจๆ มีอะไรเข้าไปหามัน มีอะไรเข้าไปจับต้องมัน มันจับต้องไม่ได้ มันมีแต่ฟืนแต่ไฟไหม้ มันมีแต่มันหลอกใจ เงาของจิต เงาของจิตคือความรู้สึกนึกคิด มีแต่สร้างภาพ มีแต่เลื้อยสางทั้งนั้นนะมันคอยจะตะครุบจะตะปบเอานั่นนะ ไม่มีสติปัญญาเท่าทันเลย

เวลาหลวงตาท่านมาอยู่ในป่าในเขาท่านบอก กลัวเสือมาก กลัวเสือมาก เวลาสติปัญญามันโล่มา สติปัญญา เงาของมันสร้างภาพขึ้นมาให้เป็นเสือเป็นสางไป

เสือมีกระดูก เราก็มีกระดูก เสือมีเนื้อ เราก็มีเนื้อ เสือมีหนัง เราก็มีหนัง เสือมีขน เราก็มีขน เสือมีกระเพาะ เราก็มีกระเพาะ เสือมันมีอะไร เราก็มีทุกอย่างเลย แล้วไปกลัวอะไรมันเพราะอะไร

เพราะคำว่า “เสือ” เสือมันเป็นสัตว์นักล่า สัตว์กินเนื้อเป็นอาหาร มันเห็นเนื้อ มันจะล่าเพื่อเป็นอาหารของมัน มันก็เป็นเสือ คำว่า “เสือ” เวลามันแยกเสือออกไป เสือมีกระดูก เราก็มี เสือมีเนื้อ เราก็มี เสือมีหนัง เราก็มี พอแยกเป็นเนื้อหนังมังสา เราก็เหมือนกัน นี่มันไร้สาระ ถ้าไม่มีเวรมีกรรมต่อกัน ไม่มีสิ่งใดที่บาปหมางกันมา เขาคงไม่มาทำเรา เราเป็นผู้ที่ทรงศีล เรามีศีลมีกรรมขึ้นมา เสือมันจะมาตะครุบพระขี้ไ้ ว่าจะอย่างนั้นเลยนะ

ท่านพูดประจำ พระหนักแผ่นดิน พระหนักศาสนา ท่านพูดอย่างนั้นนะ หลวงตาท่านพูด ถ้าเป็นพระต้องเป็นพระที่มีสัจจะ มีศีลมีธรรม เสือมันจะมากินแต่พระขี้ไ้ให้ไ้ความโลก ความโกรธ ความหลงมันหลอก ใ้เงามันหลอกตัวเองจนกลัวจนตัวสั่น กลัวจนขนพองสยองเกล้าอยู่นี้ เพราะไ้ความกลัวมันไม่สมกับความเป็นพระ

เวลาปัญญามันโล่ไปๆ มันวางหมดเลย

จากที่กลัว กลัวแสนกลัวนะ กลัวนี่คืออาการนะ กลัวนี่คือเงา เงาของจิต เพราะเราไ้โดยสัญชาตญาณว่าเสือมันนักล่า เราไ้โดยสัญชาตญาณว่าเสือมันกินคน เราไ้โดยสัญชาตญาณ เราไ้ทุกอย่างเลยว่าพฤติกรรมของเสือมันเป็นอย่างไร นี่เงาทั้งนั้นเลย แล้วเราก็ก้าวจนตัวสั่น

ไปหมดเลย แล้วเราก็ไม่รู้ว่ามีจริงหรือเปล่า แต่มันก็สร้างภาพ เสือนั่งอยู่ทางจงกรมนี้ละ เดินไปทางหัวทางจงกรม เสือนั้นหมอบอยู่นั่นละ ทั้งๆ ที่มันไม่มี

นี่ไง พุดถึงว่า สิ่งที่จะเข้าไปหาใจของตนๆ นะ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เวลาไปอยู่ในป่าในเขาก็กว้างเสีย กว้างจนตัวสั่น ใ้เรามาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ก็คิดแต่เรื่องข้างนอกหมดเลย พุทโธๆ หกล้ม พุทโธมันสะดุดขาตัวเอง พุทโธไม่ต่อเนื่องเลย แล้วจะพบใจมันได้อย่างไร จะค้นหาใจเราได้อย่างไร

เราอุตส่าห์มานะ เราเสียสละกลางานมา กลางานมามันลงบันทึกลงแล้ว ลากี่วัน ปีนี้ได้ลาเท่านี้ เราเสียสิทธิ์มาทุกอย่างเลย เราเสียสละมาทุกอย่าง แล้วทำไมมาถึงที่นี่แล้วทำไมเราสติอ่อนแอให้กิเลสมันเหยียบย่ำทำลายอย่างนี้ ถ้ามันให้กิเลสเหยียบย่ำทำลายอย่างนี้ ตั้งสติขึ้นมา

สติสัมปชัญญะนี่นะ มันสามารถกันความรู้สึกนึกคิดเราได้

คนที่ภาวนามานะ เวลาพระบวชอยู่ในป่าในเขา มันด้วยเวรด้วยกรรม ไปเจอผู้หญิง ช็อกเลย ไปรักษา สติปัญญามันก็สลายได้

มีครูบาอาจารย์หลายองค์นะ ไม่เคยพบไม่เคยเห็นกันมา พอมันเห็นครั้งแรกมันช็อกเลย นั่นนะแสดงว่ามันมีสายบุญสายกรรมกันมา ท่านก็มาอดนอนผ่อนอาหารใช้สติปัญญานะ จนปล่อยวางได้ จนท่านรักษาสมณเพศของท่าน ท่านรักษาชีวิตของท่าน จนท่านเป็นหลวงปู่ หลวงตา เป็นครูบาอาจารย์ของเราที่น่าเคารพเลื่อมใส นั่นก็เพราะด้วยสติด้วยปัญญาของท่านทั้งสิ้น

ด้วยสติปัญญามันสามารถแก้ได้ทั้งสิ้นถ้าคนมีสติปัญญา สติมันแก้ได้หมดเลย ถ้าเรามีสตินะ

แต่นี่บอกว่าสติตั้งไว้บนสมมต แล้วก็คิดไปรอบโลกเลย นั่นสติของมึงหรือ สติมันเอาชื่อมาแขวนไว้ที่หน้าผากใจ เขียนที่หน้าผากสลักไว้เลย ‘สติ’ แล้วมันก็คิดไปบ้าบอคอกแตกไปทั่วเลยไม่ใช่

สติคือความระลึกรู้ ระลึกรู้ที่มันจะคิด มันคิดไม่ได้ถ้าสติมันพร้อม ถ้ามันพร้อมขึ้นมา ถ้าสติมันพร้อมมันไม่คิด มันไม่ยุ่งเหยิง มันไม่สร้างกลไกขึ้นมาในหัวใจของเรา มันจะสร้างเลื้อขึ้นมาใหม่ มันจะไปห่วงบ้านห่วงเรือนใหม่

วันจะมา แหม! ลือกฎุญแจอย่างดีเลยนะ เก็บของพับไว้อย่างดีเลย มาถึงวัดคิดตลอดว่า
กุญแจไม่ได้ทำนั้น ยังไม่ได้ทำอันนี้ ไม่ได้ทำอะไรสักอย่างเลย ทั้งๆ ที่ก่อนมาพับไว้อย่างดีเลย ตอน
ปัจจุบันที่ก่อนมาก็ทำไว้ดีแล้ว พอมาอยู่วัด ก็เลสมันยุมันเห่ยุมันหลอมันลงขึ้นมา คิดไปร้อย
แปด

ถ้าคิดไปร้อยแปด ถ้าในปัจจุบันนี้เรามาอยู่วัดอยู่ว่า เรามาฝึกหัดภาวนากันอยู่ สิ่งใดที่
จะเกิดขึ้นที่บ้านของเรา ตอนนี้อะไรทำอะไรไม่ได้หรอก ยกเว้นแต่กริ่ง! ไทศัพทมา ไทศัพทมาก็
แก้อะไรไม่ได้หรอกเพราะอยู่ห่างกันเป็นร้อยๆ กิโลเมตร

นี่โดยข้อเท็จจริงเราทำอะไรไม่ได้เลย โดยข้อเท็จจริงนะ โดยข้อเท็จจริงเราอยู่กับทาง
จกรรม โดยข้อเท็จจริงเราจะนั่งสมาธิภาวนา โดยข้อเท็จจริง แต่โดยอาการ โดยความมัวเมา
โดยการหลงการลงมันสร้างภาพ ความคิดคือการสร้างภาพ สร้างให้เห็นเป็นเรื่องๆ แล้ว
เรื่องอะไรที่มันพอใจคิดต่อเนื่องๆ

ถ้ามีสติ หยุด สติฝึกหัด แล้วจะเห็นคุณค่าของมัน ถ้าเห็นคุณค่าของมันนะ แล้วค่อยๆ
ฝึกหัดต่อเนื่องไปๆ แล้วธรรมดาน้ำขึ้นน้ำลง ดูฤดูกาลเปลี่ยนทุกปี เดียวน้ำหลาก เดียวภัยแล้ง
มีมาอยู่อย่างนี้ตลอด ความรู้สึกนึกคิดของเราจะมีอย่างนี้ไปตลอด

เด็กน้อยก็มีประสบการณ์ของเด็กน้อย วัยรุ่นหรือคนทำงานก็มีประสบการณ์วัยของรุ่น
วัยทำงาน คนชราคร่ำคร่าก็มีประสบการณ์ของคนชราคร่ำคร่า

เวลาคนแก่คนเฒ่าขึ้นมา มาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเหมือนทารก เหมือนทารกที่
อ่อนแอ มันคิดตลอด มันช่วยตัวมันเองไม่ได้เลย นั่นคือเรื่องของจิตใจ แต่สถานะทางโลกเขา
เป็นปู่ย่าตายายนะ เขาผ่านโลกมามากนะ แต่ในสติปัญญา ในคุณธรรมที่สามารถจะยับยั้ง
ความคิดของตนเองได้นั้นยังสร้างขึ้นมาไม่ได้ เพราะไม่เคยมีการฝึกหัด

เราจะมาฝึกหัด เราจะมาประพฤติปฏิบัติ เราจะไปห้วงหาอาหารอะไรกับใคร การห้วงหา
อาหารนั้นนะเป็นหัวเชื้อ นั่นละเป็นสารตั้งต้นให้เราออกไป ให้กิเลสมันมีช่องทางของมันไป

แต่ถ้ามีสติปัญญา ปิดหมด ปิดให้หมดเลย แล้วพยายามฝึกหัดของเราๆ พอมันเป็นจริง
ขึ้นมา เห็นไหม เชื้อน ดูเชื้อนสิ ตอนนี้อย่างนี้ น้ำในเชื้อนไม่มี เขาต้องไปทำฝนเทียมเหนือเชื้อน

เพื่อให้เขื่อนมันกักเก็บน้ำไว้ได้ ถ้าเขื่อนมันกักเก็บน้ำไว้ได้ มันจะมีน้ำปล่อยมาให้กับชาวชนบท
ให้กับชาวไร่ชาวนาได้ใช้สอยน้ำนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันแห้งแล้ง ค้นหาหัวใจไม่ได้ มันไม่มีสัจจะความจริงในใจของตนนะ
เขื่อนไม่มีน้ำ เขื่อนจนเขื่อนมันจะระเบิดแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย ไม่มีสิ่งใดเป็น
ประโยชน์กับเราเลย ถ้ามีประโยชน์กับเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา เราทำของเราได้ นี่
พูดถึงว่านักปฏิบัติ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามันเป็นวัฒนธรรม มันเป็นน้ำขึ้นนม น้ำขึ้นนมในเรื่องของ
วัฒนธรรมประเพณี แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีสิ่งที่ดีงาม อัน
นั้นมันเป็น เขาบอกว่า พระไตรปิฎกปิดธรรม พระพุทธรูปปิดธรรม

นี่ก็เหมือนกัน ประเพณีวัฒนธรรม เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นคนยิ่งใหญ่ เราเป็นคนดี ดี
หมดเลย แต่หัวใจทุกข์ยาก

แต่ถ้าเราทำของเรา เห็นไหม พระพุทธศาสนาเรียบง่าย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เราเหยียบอยู่บนแผ่นดิน แผ่นดินไม่ไธส
ไม่ไธสไม่ปวดไม่ร้อนเลย

เรากลับบ้านเอาทางจงกรมกลับไปด้วยนะ ใครกลับบ้าน ที่นั่งสมาธิก็เอากลับไปด้วย
ของเรา หวงใจ มันไม่ไปด้วยหรอก มันอยู่ที่นี่ แล้วแผ่นดินทางจงกรมมันก็ไม่ไธสไม่ไธส มันไม่
คิดถึงบ้านมันด้วย มันไม่คิดรอบโลกด้วย เราเดินอยู่บนทางจงกรมมันนะ เราเป็นคนคิดต่างหาก

นี่ไง มีสติมีปัญญาได้เขามา เราอุตสาห์มา เราเสียสละเวลามา เราเสียสละหน้าที่การ
งานมา ไม่ต้องคุย ไม่ต้องคลุกคลี เพราะคลุกคลีที่ทำงานก็มี โลกเขามีกันอยู่แล้ว อยู่บ้านนะ
ล้ามะเลเทเมาอยู่แล้ว มานี้เข้าทางจงกรม แล้ว ๒๔ ชั่วโมงนะ

เวลาอยู่บ้าน ใ้อโฮ! ไม่มีเวลาภาวนา โอ้ย! เราเป็นคนทุกข์คนจน เราเป็นคนยาก

ตอนนี้ ๒๔ ชั่วโมง เดียวทานข้าวเสร็จแล้วกลับไปแล้ว ๒๔ ชั่วโมงเลย พຼ່ງนี้เข้าเจอกัน

๒๔ ชั่วโมง ดูแลมัน รักษามัน นี่ไง ผีกัดใจ มันจะได้รู้ว่า อ้อ! ครูบาอาจารย์ท่านทำอย่างไร

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เติบจนกรรม หลวงปู่ตื้อนั่งสมาธิ ๗ วัน ๗ คืนอย่างนี้ เวลาครูบาอาจารย์เติบโตจนกรรม นั่งสมาธิภาวนาตลอดรุ่งอย่างนี้ ท่านทำของท่านอย่างไร

ถ้าไม่มีงานภายใน ไม่มีสติปัญญาควบคุมรักษาหัวใจของตน แผ่นดินลุกเป็นไฟ ทางจกรรมลุกเป็นไฟเลย จุดเทียนไว้จุดธูปไว้ เมื่อไหร่จะดับสักทีวะ เมื่อไหร่จะหมดดอกสักที

ทางจกรรมมันไม่เดือดร้อนนะ ไ้คนเดินนะมันเดือดร้อน ไ้หัวใจเรามันเดือดร้อน

แต่ถ้ามันสงบนะ อกาลิโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม

เวลาจิตมันสงบระงับ ไม่มีสิ่งใดมีคุณค่าเท่ากับหัวใจของมนุษย์ หัวใจของมนุษย์มีคุณค่ามาก

หลวงตาท่านไปไหนท่านบอกไปเอาหัวใจคน ไปเอาหัวใจคน

ที่ท่านตรากตรำบากกันอย่างนั้นก็เพื่อหัวใจของสัตว์โลก หัวใจของเราที่ทุกข์ที่ยากฟังธรรมๆ แล้วให้มีสติปัญญา ให้รู้จักนึกคิด ให้คิดเป็น คิดเป็น รักษาใจของตนเป็น รักษาหัวใจของเรา

สิ่งที่มีค่า อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา จะเด็ก ผู้ใหญ่ ชราคร่ำคร่า สมาธิคือสมาธิ เกิดเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมาก็จะเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมาจากจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นมีค่า แล้วเราเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา เราจากบ้านมา เราเสียสละมาเพื่อมาค้นคว้าหาใจของตน เรามาหาสิ่งที่มีค่า

อย่าให้กิเลสมันมาปิดหูปิดตาว่า เรามาทุกข์มายาก เรามาลำบากลำบาก อยู่ทางโลกก็เดือดร้อน ก็มีความทุกข์ความยาก ไปวัดไปวาเดินจกรรมก็มีแต่ความทุกข์ นั่งสมาธิก็มันทุกข์ๆ

มันทุกข์เพราะมันเป็นความเพียร มันเป็นความเพียร เป็นความวิริยะ เป็นความอดุสาหะ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิด้วยความถูกต้องดีงามแล้ว มันจะเข้าไปสู่ความสงบนั้นแน่นอน เอวัง